

Årsplan 2024/-25

- EN HAGE DER LIVSGLEDE BLOMSTRER!

INNHALDSFORTEGNELSE:

Barnehagens verdigrunnlag.....	s. 4
Rudolf Steiner.....	s. 4
Barn og barndom.....	s. 4
Sansepleie.....	s. 4
Etterligning.....	s. 5
Rytme.....	s. 5
Demokrati.....	s. 5
Mangfold og gjensidig respekt.....	s. 5
Likestilling og likeverd.....	s. 5
Bærekraftig utvikling.....	s. 6
Livsmestring og helse.....	s. 6
Ansvar og roller.....	s. 7
Barnehagens eierstyre.....	s. 7
Ansatte.....	s. 7
Kontaktinformasjon.....	s. 7
Barnehagens formål og innhold.....	s. 8
Lokal rammeplan for steinerbarnehagene – pedagogisk plan.....	s. 8
Omsorg.....	s. 8
Lek.....	s. 9
Danning og læring.....	s. 10
Vennskap og fellesskap.....	s. 10
Kommunikasjon og språk.....	s. 10
Barns medvirkning.....	s.10
Søvn.....	s. 11
Samarbeid mellom hjem og barnehage.....	s.11
Foreldreråd og samarbeidsutvalg.....	s. 11
Barnehagens samarbeidsutvalg.....	s. 12
Andre samarbeidsforhold.....	s. 12
Overganger.....	s.12

Barnehagen som pedagogisk virksomhet..... s.14

Planlegging.....	s. 14
Årstidsrytmen.....	s. 14
Høsttakkefesten.....	s. 15
Sankt Mikael-/ridderfesten.....	s. 16
Lanternefesten.....	s. 17
Adventshagen.....	s. 18
Julespill.....	s. 19
Karneval.....	s. 20
Påskefesten.....	s. 21
Pinsefesten.....	s. 22
Sommerfesten.....	s. 23
Vurdering.....	s. 24
Dokumentasjon.....	s. 24
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.	s. 24

Barnehagens arbeidsmåter..... s.24

Dagsrytmen Løvetann.....	s. 25
Dagsrytmen Blåveis.....	s. 26
Ringleken.....	s. 26
Eventyrstunden.....	s. 27
Kunstnerisk aktivitet.....	s. 27
Ukerytme Blåveis.....	s. 28
Ukerytme Løvetann.....	s. 29
Måltidene.....	s. 29
Fødselsdager.....	s. 30
Progresjon.....	s. 30
Barnehagens digitale praksis.....	s. 30

Barnehagens fagområder..... s.31

Språk.....	s. 31
------------	-------

VIKTIGE DATOER..... s.33

BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG

Vi er en av mange steinerbarnehager i hele verden som bygger på Rudolf Steiners ideer og filosofi om barndom, barns utvikling og pedagogikk.

Rudolf Steiner

Rudolf Steiner ble født i 1861 ved den østerrikske/ungarske grensen, og han døde i Sveits i 1925. Han tok sin utdanning i biologi, kjemi og fysikk ved Wiens tekniske høyskole. Senere skrev han naturvitenskaplige og filosofiske verk og holdt foredrag om alle mulige livsområder.

Rudolf Steiner kalte sine tanker om livets opprinnelse og utvikling for antroposofi. Det kommer fra det greske "antropos" = menneske og "sofia" = visdom; altså visdom om mennesket. Rudolf Steiners impulser er virksomme i hele verden innen pedagogiske, helsepedagogiske, kunstneriske, legevitenenskapelige, biodynamiske, astronomiske, sosiale, biologiske og filosofiske områder.

Barn og barndom

Steinerpedagogikken verdsetter hvert barns individualitet og har et holistisk syn på mennesket. Individets frihet er oppdragelsens mål.

I den første 7-årsperioden, barnehagealderen, er barnets motoriske og emosjonelle utvikling overordnet den kognitive, og det er gjennom sansene og bevegelse, altså kroppen, barnet tilegner seg kunnskap og ferdigheter. Barnets utvikling avhenger av de sanseintrykk og opplevelser det utsettes for.

Sansepleie, etterligning og rytme er de tre grunnpilarene i steinerpedagogikken knyttet til barnets utvikling i den første 7-årsperioden. Utviklingsmessig skjer det mye i de første årene i et menneskets liv. Barnet lærer seg å gå, det lærer å bruke språket, og spiren til selvstendig tenkning blir lagt i denne tiden. Det tar vi hensyn til og legger til rette for. Barnet trenger tid og rom til bevegelse, til å utforske, og til å tilegne seg både fysiske og sosiale ferdigheter. Vårt mål er å være trygge voksenpersoner for barna, å se hver især og å støtte dem på deres individuelle utviklingsvei.

Sansepleie

Et lite barn tar imot alt som kommer til det av sanseintrykk. Alle sanseintrykkene skal barnet etter hvert kunne sortere, bearbeide og integrere. Vi legger vekt på å gi barna gode sanseopplevelser og tid og ro til å bearbeide inntrykkene. Dette vil vi gjøre gjennom å pleie det fysiske miljøet rundt barnet. Vi prøver å gjøre det så vakkert som mulig rundt barna, og tenner for eksempel alltid levende lys til måltidene. Vi baker brød og lager all maten i barnehagen, og det stimulerer både lukt- og smakssansen. Vi har få, men gode leker i naturmaterialer. Vi gir barna tid og rom for bevegelse både ute og inne. Forskjellige praktiske og kunstneriske aktiviteter som bl.a. tegning og forberedelser til årstidsfestene gir barna gode og varierte sanseerfaringer. Sanger, rim og regler med bevegelse til er med på å stimulere språket og musikaliteten.

Etterligning

Barnet tilegner seg ferdigheter ved å etterligne andre. Derfor legger vi som arbeider i barnehagen stor vekt på hvordan vi omgås våre medmennesker, hvordan vi viser omsorg for alt i våre omgivelser og hvordan vi utfører vårt daglige arbeid. Vi verner om frileken, hvor barnet ut ifra seg selv må skape sin egen lek og bearbeide opplevelser, uten at de voksne styrer. De voksne holder på med praktiske gjøremål mens barna leker og inspirerer til lek gjennom sine aktiviteter. Bevisstheten om barna og det de gjør er hele tiden til stede, og det gripes inn når de trenger hjelp, eller vi blir med når vi blir invitert inn i deres lek.

Rytme

Alle livsprosesser er bundet til bestemte rytmer og tidsstrukturer. En rytme skapes gjennom prosesser som gjentar seg, som ligner hverandre og lar seg sammenligne. Det er en regelmessig bevegelse mellom to motsatte tilstander eller polariteter, og får vi til en god pendling her, gir det oss krefter. Hvile - aktivitet, alvor - humor, arbeid - fritid.

Fordi barnets rytmiske prosesser og organfunksjoner ikke er ferdig utviklet, trenger det hjelp til å formes og stimuleres på en god måte. Stoffskiftet og fordøyelsen må avstemme sine funksjoner og lære å samarbeide optimalt. Det gjøres ved at aktivitet og ro, spising og pauser, søvn og våken tilstand foregår med en regelmessig veksling. Jo klarere og tydeligere denne vekslingen er, jo lettere er det for barnet å reagere riktig med hele sin organisme. Gjennom gjentakelser skapes rytmene, uten streng disiplin. En rytmisk hverdag gir barnet forutsigbarhet som igjen skaper trygghet. Rytmen gir barn holdepunkter - de vet hva som kommer, for den indre klokka forteller dem det.

Demokrati

Der mange forskjellige individer møtes, er det behov for å utvikle en forståelse for fellesskapet. I Veslebrunen er vi et lite, demokratisk samfunn der alle deltar ut fra sine forutsetninger, blir sett, hørt og tatt på alvor.

Mangfold og gjensidig respekt

Vi er alle forskjellige som individer og skal få muligheten til å bli den beste utgaven av oss selv, samtidig som vi skal fungere i et fellesskap. Gjennom lek og aktiviteter lærer barna å dele, vente på tur og å ta hensyn til hverandre. Vi snakker varmt og positivt om hverandre, voksne og barn. Vi voksne er forbilder i alt vi gjør og sier.

Likestilling og likeverd

Veslebrunen skal være et godt sted å være for alle, der alle blir sett, oppmuntret og har frihet til å velge det de ønsker, innenfor trygge rammer og sammen med bevisste og åpne voksne. Barn er frie og tenker ikke på kjønn – før det eventuelt blir påpekt, og vi passer på ikke å påpeke det hos oss.

Bærekraftig utvikling

Steinerbarnehagene og -skolene er opptatt av bærekraftshensyn i alt vi foretar oss. Kildesortering, dyrking i egen grønnsakshage, økologiske råvarer, bruk av naturmaterialer, reparasjoner og gjenbruk, kjærlighet til naturen og til hverandre er daglig fokus.

Livsmestring og helse

Barnehagen vil gi barna gode forutsetninger for fysisk og psykisk helse, for inkludering og fellesskap, for trygghet og tilhørighet. Vi involverer foreldrene i hva vi gjør og i hva barnehagen står for, og vi ønsker at de skal ta eierskap til barnehagen. Foreldrenes trygghet gir barna trygghet, og trygge barn tør å utfordres og stadig oppleve ny mestring. Barna får naturlig ta del i alle våre oppgaver, gis tillit og får mot og følelse av tilhørighet og verdi.

ANSVAR OG ROLLER

Veslebrunen steinerbarnehage eies og drives av stiftelsen Øvre Romerike Steinerbarnehage Veslebrunen. Stiftelsen ble startet 28.08.2000 av en gruppe ivrige entusiaster og foreldre som ønsket Steinerskole og -barnehage på Eidsvoll.

Barnehagens eierstyre

Styreleder:

- Stine Lüdemann

Styremedlemmer:

- Kaja Jenseth, forelder
- Lars-Jonas Kvikstad Westerfjell, forelder
- Adeline Thue, ansatt
- Heidi Agnete Solvang, ansatt

Vara:

- Andreas Krokan, forelder
- Maureen Bacalso Butron, ansatt

Ansatte

Alle medarbeidere har felles ansvar for den totale barnegruppa på huset, men vil til daglig oppholde seg slik:

Løvetann	Blåveis
Heidi Agnete Solvang, pedagogisk leder 100 %	Sahar Naghshi, pedagogisk leder 100%
Gustavo Azevedo Opeide, ped.leder 100 %	Maureen Bacalso Butron, assistent 100 %
Adeline Thue, fagarbeider 100 %	Ta Moo Say, assistent 100%
Monika Dahl, assistent 100 %	Christine Henriksen, ekstra assistent 80 %
	Magdalena Nakonieczna, ekstra assistent 92 %

Daglig leder/styrer:

Maja Gustavsson

Renholder:

Fredrik Fossum Bjærum

Spesialpedagog:

Heidi Kristoffersen (fra Eidsvoll kommune)

Kontaktinformasjon

Åpningstid:

kl. 07.00-17.00 mandag-fredag.

Feriestengt hele juli måned, påskeuka og romjula f.o.m. 23.12.

Adresse:

Veslebrunen Steinerbarnehage, Sundbyvegen 2, 2074 Eidsvoll Verk

Tlf:

Løvetann (0-3 år): 948 80 098

Blåveis (3-6 år): 940 19 997

Styrer: 489 97 027

E-post:

veslebrunen@steinerbarnehage.no

Hjemmeside:

<http://veslebrunen.barnehage.no>

BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

Barnehagelovens §1: Barnehagene har et lovfestet samfunnsmandat og skal i samarbeid med foreldrene ivareta barns behov for omsorg og lek og fremme danning og læring.

Rammeplanen for barnehager er en utdypende forskrift til barnehageloven, og Lokal rammeplan for Steinerbarnehagene forteller om den steinerpedagogiske vinklingen.

Lokal rammeplan for steinerbarnehagene

Lokal rammeplan for steinerbarnehagene er utgitt i samarbeid mellom Steinerbarnehageforbundet og Steinerhøyskolen (2018). Planens intensjon er å beskrive steinerbarnehagenes pedagogiske grunnsyn og arbeidsmåter. Planen kan leses i sin helhet på internett: https://steinerbarnehagene.no/wp-content/uploads/2021/06/Lokal_rammeplan_web.pdf

Omsorg

Vi i personalet i Veslebrunen liker å kalle oss for stemningsarbeidere, for det vi utstråler påvirker barna. Vi ønsker å møte andre med varme, ro og lydhørhet overfor hver enkelts vesen og behov. Anerkjennelse fra oss voksne vises med et bekræftende blikk, et nikk og et smil framfor å bruke mange ord. Vi legger vekt på å være ekte og nære i det vi gjør og sier. For oss er dette en stor del av det å vise omsorg.

Det fysiske miljøet er også utformet med farge- og materialvalg som inngir ro og lunhet, uten sterke sanseinntrykk som forstyrrer de naturlige prosesser barnet er i. Lekene er sjelden strengt detaljerte eller definerte, vi har leker som med fantasien kan omskapes til mange ting. Slik stimuleres kreativitet og innlevelsessevne.

Vi er helt uten forventninger til at barna skal prestere for å tilfredsstille oss voksne, og har ingen speil på veggen eller tegninger på utstilling. Vi vil at barna skal bli den beste utgaven av seg selv, helt uten å skulle sammenligne seg med andre.

Lek

Den frie leken, barns naturligste arena, har stor plass i Veslebrunen. Det settes av lange perioder til lek i løpet av dagen. Vi tar den like alvorlig som de voksnes møter. Vi avbryter ikke, men venter med å starte måltidet til leken løser seg litt opp igjen. Rytmen er viktig, mens klokka har en litt mer underordnet rolle.

Barn lærer seg selv og andre å kjenne gjennom leken, og om hvor egne og andres grenser går. Leken er grunnleggende for å utvikle seg på det mellommenneskelige planet. Barn bearbeider sine gode og vonde erfaringer og opplevelser naturlig gjennom leken. De trenger å fordype seg, kunne gjenta og ha tid i leken. Leken gir også barnet en kraft, den nærer vennskap, og den gir livsglede som smitter over på andre.

Vår rolle som voksne i forhold til den frie leken er at vi gjennom det daglige arbeidet og de voksenstyrte aktivitetene gir næring og impulser til leken. Vi er i arbeid, hvilket vil si at vi rydder, steller, reparerer eller forbereder i samme rom som barna, mens barna leker. Samtidig er vi bevisst hva som skjer i leken. Vi er med i leken når vi blir invitert, eller når noen trenger veiledning i sine samspillsferdigheter for at leken skal kunne fortsette og utvikle seg. Barn trenger ellers rom til å utfolde seg fritt, uten at de voksne trenger å mene at de «skal et sted» med leken. Barna får også delta i vårt arbeid om de ønsker det, og det vil de ofte. Vi har små feiekoster, ekstra skjærebrett og kniver til frukt og grønnsaker - og plass i trillebåra.

Når vi skal inn og høre eventyr, er det et ritual der vi synger ett og ett barn inn i et langt, gyllent bånd av hender som holder hverandre. Barna vil ofte stå ved døra og syng helt alene uten voksne, og vi tenker at det tør de fordi det ikke forventes at de skal opptre, men fordi det er en viktig oppgave som skal gjøres for fellesskapet.

Danning og læring

Læring og danning skjer gjennom leken og i samspillet og de varierte møtene med de andre barna og voksne. Barna utvikler sosial kompetanse ved å forholde seg til fellesskapet vårt. Vi legger til rette for ulike sanseopplevelser gjennom naturlige og meningsfulle aktiviteter nært knyttet til naturen og årstidene, som for eksempel å følge prosessen fra frø til mat på bordet. Vi voksne formidler en åpen og undrende holdning til livet, uten fasitsvar. Slik mener vi at barna vil få solide knagger å henge sine erfaringer på. De får hjelp til å beholde sin nysgjerrighet og lyst til å utforske fritt, og de kan erverve grunnverdier som respekt, empati, mot og livsglede.

Vennskap og fellesskap

Barna utvikler vennskap i fellesskapet med de andre, og å oppleve vennskap er vesentlig. Man må være en god venn selv og inneha sosiale ferdigheter for at vennskap skal fungere og vare over litt tid. Vi voksne er forbilder for barna i det vi sier og gjør, og er venner med hverandre. Vi legger til rette for positive samspillserfaringer ved å oppmuntre, støtte, hjelpe barna til å sette grenser og se andres grenser og perspektiv. En gutt sa det så treffende en gang: «Det er så godt når de voksne ler!» Vi har en god, lett og humoristisk tone med hverandre og med barna, og vi viser hvert barn at vi verdsetter det.

Kommunikasjon og språk

Kulturformidling står sentralt i steinerpedagogikken, og det bugner av rim, regler, vers og sanger som vi setter bevegelse til. Ved å bruke flere sanser samtidig med å ramse opp og å synge, «setter det seg» bedre i hukommelsen. Vi er lydhøre for barnas ulike verbale og nonverbale uttrykksmåter, og vi støtter deres språkutvikling gjennom å tilføre nye begreper gjennom eventyr og i daglige gjøremål.

BARNES MEDVIRKNING

Barnas individuelle behov, ønsker og uttrykk blir tatt på alvor, og de får i stor grad medvirke i sin egen hverdag i barnehagen. Barna skal kunne innordne seg for å bli en del av ei gruppe, men hvert enkelt barns ressurser skal få lov til å berike og gi farge til fellesskapet.

Barns medvirkning betyr at vi tar hensyn til barnets behov. Vi voksne er til stede, er årvåke og lydhøre og kan ta imot både verbale og nonverbale uttrykk fra barna.

Vi er bevisste på at barna får ta avgjørelser på egne vegne ut fra modenhet og ikke måtte ta valg de ikke har forutsetninger for å se konsekvensene av, eller som det er lite hensiktsmessig at de får avgjøre.

Vi ønsker å skape et stort frihetsrom for lek, alvor, følelsesutbrudd, ønsker og vilje. Et rom trenger vegger, og disse skapes gjennom å være gode omsorgsfulle rollemodeller, og en god og forutsigbar dags- og ukesrytme. Vi vil imøtekomme hvert barn akkurat der det er og ikke forvente at det «må noe sted» utviklingsmessig, raskere enn det som går av seg selv.

Søvn

På Løvetann sover de fleste barna en eller to ganger om dagen, og behovene er individuelle. På Blåveis har alle en hvilestund før eventyr og lunsj i den mørke årstida, med tid til avspenning.

Under søvnen skjer svært viktige ting med tanke på utvikling og trivsel. Hjerterytmen og stoffskiftet går saktere, vi skjermes for ytre stimuli, og hjernen vasker ut avfallsstoffer. Det er i søvnen inntrykk bearbejdes, og rent fysisk er det nå myelineringsprossene i hjernen utvikles. Nerveimpulsene og banene som blir til tanker og følelser, bevegelser og alle menneskelige prosesser bygges. Et barn som ikke sover lenge nok, vil være uopplagt, oppleve indre og ytre stress og kreve et fang skjermet fra viktig lek og samspill med de andre barna til de har hentet seg inn igjen.

Vi i Veslebrunen ønsker at barna får sove tilstrekkelig i løpet av døgnet, og vi ønsker et tett samarbeid med foreldrene om barnets behov for soving i barnehagen.

SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

Vi ønsker å skape et tillitsfullt og godt forhold mellom barnehagen og foreldrene/de foresatte ved å avklare forventninger underveis og å være i dialog. Den daglige kontakten mellom foreldrene og barnehagepersonalet ved bringing og henting av barn gir mulighet for å utveksle informasjon som er av stor betydning for alle parter.

Det blir gjort avtaler om foreldresamtaler med alle gjennom året. Foreldrene kan også be om en samtale når de ønsker det.

Foreldremøtene brukes til presentasjon av det pedagogiske arbeidet, foreldrenes og vår egen vurdering av arbeidet vi gjør, fagrelaterte temaer, om barnegruppa og praktiske opplysninger. Det gjennomføres en foreldreundersøkelse på nett hver høst.

Foreldreråd og samarbeidsutvalg

§4 i Lov om barnehager

For å sikre samarbeid med barnas hjem skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

Foreldrerådet består av foreldrene/de foresatte til alle barna i barnehagen, skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Foreldrerådet skal bli forelagt, og har rett til å uttale seg om, saker som er viktige for foreldrenes forhold til barnehagen. Ved avstemning i foreldrerådet gis det en stemme for hvert barn, og vanlig flertallsvedtak gjelder.

Samarbeidsutvalget består av en valgt representant fra foreldrene, eierstyret og de ansatte i barnehagen og skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. SU vedtar årsplanen og ser sammen med eierstyret til at driften er i henhold til gjeldende lovverk og reglement. Eierstyret skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

Barnehagens samarbeidsutvalg

Eiers representant:

- Kaja Jenseth

Foreldrenes representant:

- Ulla Kvikstad Westerfjell, vara Mats Andre Skjelde

Ansattes representant:

- Gustavo Azevedo Opeide, vara Adeline Thue

Det er ulike samarbeidsforhold rundt barnehagen der andre aktører også ser på arbeidet vårt og får komme med innspill.

Andre samarbeidsforhold

Kollegialt samarbeid

Personalet i barnehagen har månedlige møter til planlegging og drøfting av praktiske og pedagogiske spørsmål, utveksling av erfaringer og felles studier av pedagogiske tema. Vi har også kontakt med Rudolf Steinerhøyskolen i Oslo i form av praksiselever, kurs og ansatte under utdanning. Vi har også noe kollegialt samarbeid med steinerskolene i Eidsvoll og Hurdal.

Samarbeid med andre steinerbarnehager i Norge

Barnehagen er medlem av Steinerbarnehageforbundet. Dette forbundet er et faglig veilednings- og samarbeidsorgan for barnehagene og rådgivende i arbeidsgiverspørsmål. En gang i året arrangeres et landsomfattende barnehagestevne med pedagogiske forelesninger, kunstneriske øvelser og samtaler omkring barnehagespørsmål. Vi møter også jevnlig de andre steinerbarnehagene rundt Mjøsa på egne regionsamlinger.

Samarbeid med andre

Vi har samarbeid med kommunen og ulike virksomheter som barnehageadministrasjonen, helsestasjon, barnevern og PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste). Det kan være kurs og kompetanseheving, ledernetverk og samarbeid i forhold til barn og foreldre med ulike spesielle behov. Vi samarbeider også med andre barnehager og skoler.

OVERGANGER

For familien er det en stor overgang når barnet skal starte i barnehage. Vi inviterer alle nye foreldre og barn til en besøksdag hos oss i juni. Da er de andre barna ute og leker, mens de nye får hilse på noen ansatte og hverandre, og foreldrene får informasjon om barnehagen. Barna blir litt kjent med avdelingen de skal være på og får leke litt inne. Vi oppfordrer foreldrene til å besøke hagen vår gjennom sommeren for at barna skal ha vennet seg litt til uteområdet før oppstart.

I oppstartsfasen er det tett dialog mellom personalet og foreldrene, og vi blir gradvis kjent med hverandre. Foreldrene steller og legger sitt barn om det skal sove de første dagene, og personalet er ved siden av. Personalet tar over mer og mer etter hvert som barna er klare.

Vi anbefaler foreldrene å være her mye i starten for selv å ta eierskap og bli trygg på barnehagen, for dette smitter over på barnet. Om man kan være utover de tre dagene arbeidsgiver gir, er det bare flott! Det er fint for barnet å se at foreldrene også har lyst til å være i barnehagen.

Videre er det overgang fra småbarns- til storbarnsavdeling. Barna forberedes noen uker i forkant når det nærmer seg overgang. De får tilbud om å være med på ringleken eller eventyret på Blåveis, gjerne sammen med en voksen fra Løvetann i starten. Når barnet starter på Blåveis på ordentlig, tenker vi at den første perioden trenger barnet å venne seg til nye rutiner og falle inn i rytmen der, og at vi da venter med å være deler av dagen på småbarnsavdelingen, slik at de ikke blir forvirret. Også de små trenger ro til å falle på plass inne på Løvetann. Men vi er sammen morgen og ettermiddag hver dag, og når barna er kommet på plass, er de velkomne tilbake på besøk!

Når vi har overgang fra en aktivitet til en annen i henhold til dagsrytmen vår, bruker vi signaler og ritualer som barna etter hvert kjenner igjen. Vi forteller ikke med ord hva vi skal gjøre, men bruker fløytespill for ringlek, en ryddesang for rydding, en sang og noen faste ritualer før og etter eventyrstunden. Barna gjør slik som vi voksne gjør, og det skaper forventning og magisk stemning.

Noen bytter barnehage, og da tenker vi at foreldrene sørger for at barnet blir kjent i ny barnehage. Informasjon overføres der det er nødvendig, med foreldrenes samtykke. Vi ønsker velkommen tilbake til oss på besøk da det kan være godt å se hverandre igjen og erfare at endringene går bra.

Barna hos oss tilhører ulike skolekretser både i og utenfor kommunen. Vi har vedtatt at kommunens plan for overgang barnehage-skole også gjelder for Vestebrunen. Skolene i Eidsvoll inviterer til besøksdager i mai. Det avholdes to samarbeidsmøter mellom rektorer og styrere i løpet av året for å sikre en god overgang. Foreldrene samtykker skriftlig til den informasjonen som eventuelt gis skolen.

I Vestebrunen har 5-åringene mye tid til lek og sanseopplevelser og forberedes til skolen gjennom gradvis å oppøve selvstendighet. I barnehagens daglige virke blir de hele veien forberedt på skolen gjennom stadig nye utfordringer og mestring. Skoler og barnehager samarbeider om å gjøre overgangen til skolen god, og det er besøksdager for barna på skolen. Barnehagens mål er at barna er trygge på at de er gode nok som de er og at de er godt rustet for hva som venter dem i skolen. Sist, men ikke minst, ønsker vi at de innehar en sann livsglede og en nysgjerrighet på å lære og utforske hele resten av sitt livsløp i skole, arbeid og i relasjoner!

BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Planlegging

Steinerbarnehager er opptatt av en fast rytme gjennom året, gjentakelser og fordypning. Barna skal glede seg over gjenkjennelse og kunne fordype seg i og få en bred forståelse av et tema. Dette ligger naturlig hos barn, de ønsker at vi gjør de samme tingene om og om igjen. Vi har derfor de samme temaer uten å endre fra år til år.

Personalet legger til rette for det enkelte barn og barnegruppas behov, basert på daglig dialog med foreldre, observasjoner og felles refleksjon. Rammeplanen og den lokale rammeplanen for steinerbarnehagene brukes aktivt i planleggingsarbeidet.

Årstidsrytmen

Årsløpet er barnehagens årsplan. Vi feirer en lang rekke merkedager som er knyttet til årsløpet og høytidene. Disse festene er som små høydepunkter i hverdagen, og de forsterker barnas opplevelse av årets rytme og det som skjer i naturen.

Vi avstemmer både festene og aktivitetene i forhold til barnas alderstrinn. Festene som holdes på kveldstid er forbeholdt Blåveisbarna, men felles for begge avdelinger er at høytiden blir markert gjennom sanger og vers, samt at vi lager ting til pynting av barnehagen eller ting som barna får med seg hjem. Hver fest har tre faser:

1. Forberedelsestid. Sanger synges, ting lages. Glede, samhörighet og forventning til festen hører med.
2. Selve festdagen. Barnehagen, og kanskje vi alle, er pyntet litt ekstra. Noe spesielt å spise som kan knyttes til festen hører med.
3. Vi fortsetter en stund til med sangene og versene. Hver fest er en kilde til ny inspirasjon og barna gis tid til å bearbeide opplevelsene / inntrykkene i sin lek.

Årstidsfestene bringer gjenkjennelse og trygghet inn i årsrytmen for barna. Siden barna hele tiden utvikler seg vil de møte festene på en ny måte, år for år.

Kommende oversikt over festene er beskrevet slik Blåveis gjør det. Løvetann feirer også alle fester, men på et nedtonet vis som gir en lett følelse av høytid, glede og magi.

HØSTTAKKEFESTEN

Forberedelsene til festen starter allerede om våren, da vi sår korn og grønnsaker i hagen. På denne måten kan vi følge veksten og prosessen fram til vi selv kan høste inn. Kornet tørker, og vi tresker og maler det til mel. Grønnsakene bruker vi i matlagingen utover høsten. Vi koker saft av det som blir til overs i frukten vår, vi plukker blomster og urter. Vi tar virkelig for oss av det naturen gir.

På selve festdagen bringer barna med litt frukt og grønnsaker, vi lager et stort festbord, pynter med blomster og baker brød av kornet vi har malt. I ringen synger vi om hvordan bonden arbeider, og vi arbeider sammen med ham i sangene og bevegelsene. Vi har vers og sanger om det å plukke bær og frukt. Alt vi gjør i barnehagen er nå rettet mot de gavene naturen gir oss. Barna får viktig lærdom om livets kretsløp og enkle foredlingsprosesser.

”Epler og pærer, de henger på trærne,
og når de blir modne, så faller de ned.
Noen er røde, og noen er gule.
Vi legger dem i kurven så store og runde,
Så setter vi vår kurv på jord og setter oss ved siden av.
Så rensker vi, så skreller vi, men kjernehuset gjemmer vi.
Vi legger det i jorden ned, da vokser opp et tre så stort.
Med epler og pærer som henger på trærne,
og når de er modne, så faller de ned.”

SANKT MIKAELS-/RIDDERFESTEN

St. Mikael's dag er 29. september. Fra gammelt av var dette en stor høytidsdag, og dette er en tradisjon vi ønsker å ta vare på. St. Mikael står for oss som et symbol på mot og kraft. Det er kampen mellom det gode og det onde som er utgangspunktet for denne tiden og festen. Vi trenger kanskje å styrke oss litt ekstra før mørketiden kommer, og like viktig er det at barna får ta opp i seg og kjenne på sitt eget mot og kan møte dragen som i Mikael'slegenden står som bilde på det onde.

Vi forteller legenden om St. Mikael og ridder Georg som bekjemper dragen. For mange voksne høres dette kanskje sterkt ut, men i og med at det fortelles muntlig uten billedbruk, får barna mulighet til selv å lage bilder inne i seg. Disse bildene er aldri sterkere enn det barnet selv kan tåle. På selve festdagen baker vi St. Mikael'sbrød, formet som et sverd, og i ringen får barna St. Mikael'sbånd på hodet som de kan ta med hjem. Vi opplever mange ekte Mikael'sriddere i barnehagen i denne tiden.

”Når de gyldne blader faller ned, ned på jord.
Når med bjelleklang nu drager ned fra fjellet kalv og ku.
Da vil Sankt Mikael tenne lyset i vår sjel.”

LANTERNEFESTEN

Nå er vi virkelig på full fart inn i mørketiden. Derfor trenger vi lys som kan brenne for oss i mørket. Men viktig er det også å kjenne at vi har våre egne lys inni oss som lyser for oss og viser vei. I god tid før festdagen begynner vi å lage lanterner i barnehagen. I eventyrstunden fortelles legender og fortellinger om St. Martin, en from og edel mann som hjalp andre mennesker i nød. Det fortelles også folkeeventyr med de samme elementene. I ringen synger vi lanternesanger.

Selve festdagen, St. Martinsdagen er 11. november. Dette er en fest som foreldre og søsken blir invitert til å være med på. Vi møtes i barnehagen om kvelden til en lanternefest. Vi går ut i mørket for å lyse opp med lanternene våre mens vi synger lanternesanger.

”Lanterne, lanterne.
Sol og måne og stjerne.
Kom storm og vind
Kom storm og vind
Dere slukker aldri lanternen min.”

”Her går jeg med min lanterne.
Her går min lanterne med meg.
Der oppe lyser en stjerne.
Her nede lyser jeg.
Skinn høyt mitt lys,
Jeg går til mitt hus
Labimmel, labimmel, labom
Skinn høyt mitt lys,
Jeg går til mitt hus
Labimmel, labimmel, labom.”

ADVENTSHAGEN

Adventstiden er den stille forventningens tid. I barnehagen innleder vi adventstiden med Adventshagen. Dette er en stor høytidsfest som feires om kvelden med foreldrene. I et rom i barnehagen har vi laget en stor spiral av granbar. Innerst i spiralen brenner et lys, ellers er alt mørkt.

På forhånd har vi pusset røde epler i barnehagen, og nå får barna et eple hver med et stearinlys i. Dette tar de med seg inn til midten av spiralen, tenner så sitt eget lys og setter det fra seg på vei ut av spiralen. Mens barna går, synger vi julesanger. Rommet blir etter hvert forvandlet til et vakkert lyshav. Når alle barna har fått tent sitt lys, trekker vi oss stille ut mens lysene får fortsette å brenne.

JULESPILL

I hele desember er Maria og Josefs vandring til Betlehem og Jesusbarnets fødsel tema i både ringleken og i eventyrstund. Hver eventyrstund avsluttes med Veslebrunens adventskalender hvor ett av barna får med seg en liten skatt hjem. Som avslutning før jul blir alle foreldrene invitert til å være med på julefest, og på Blåveis har ringleken i løpet av måneden blitt et lite julespill.

”Over sol og over stjerne
Sakte går Marias skritt
Stjernegull og rike gaver
Bringer hun til barnet sitt
Mens Maria stille skrider
Spinner hun av stjerneskin
Gleder som ved juletider
Senker seg i hjerte og sinn.”

KARNEVAL

Dette er en fest hvor det er gjort ekstra plass til tøys og spillopper. Festen holdes i februar/mars, ved innledningen til fastetiden. Som forberedelse til karnevalet forteller vi eventyret "Skindvotten". På selve dagen kler vi oss ut som dyrene og spiller eventyret i eventyrstunden. I ringen har vi tullevvers om både rampete troll og deilige boller. Det blir dekket festbord med deilig mat og selvfølgelig fastelavnsboller. Vi pynter med fargerike fastelavnsris.

"Å ete og ete oss store og fete
Det er vårt liv og vår lyst.
Å buldre og brake, slå hjul, stupe kråke
Det er vårt liv og vår lyst.
Å ake på rompe og rape og prompe
Det er vårt liv og vår lyst."

"Fastelavn er mitt navn
Og boller vil jeg have
Hvis jeg ingen boller får
Så laver jeg ballade."

"Boller opp og boller ned
og boller i min mave
Hvis jeg ingen boller får
Så laver jeg ballade."

PÅSKEFESTEN

I motsetning til julefeiringen, hvor vi feirer livets begynnelse, står påsken for oss som symbol på livets slutt, men samtidig på oppstandelsen. Så bokstavelig vil vi ikke gjøre det for barna, derfor tar vi fram naturens egen oppstandelse og oppvåkning som det viktigste i denne tiden. Mørket trekker seg tilbake og naturen våkner opp på ny.

I god tid før påske sår vi hvetekorn, karse i små krukker/eggeskall. Vi lager små gule påskekyllinger og påskeharer i ullgarn eller ull. Barna har med utblåste egg hjemmefra som vi maler og henger opp til et påsketre.

Kyllingen og egget står som et bilde på naturens oppstandelse, det nye liv. Påskeharen er symbol på fruktbarhet. Hvert år, første dag etter påskeferien, er vi like spente på om påskeharen har vært hos oss med egg.

Selve festdagen pynter vi med gult og grønt i barnehagen. Gult for å feire solen og grønt for å hilse alt det nye, spirende velkommen. Vi baker flettebrød og gjør litt ekstra ut av måltidet denne dagen.

”Lille fru høne, hun ligger på no`
Ligger på no, kan du gjette, mon tro
Ligger på eggene fine”

PINSEFESTEN

Pinse er sterkt forbundet med språk, kommunikasjon, lys og luft. I barnehagen lager vi pinsefugler av papir og silkepapir i forskjellige farger. Fuglene får henge i en tråd og blir festet til en pinne, så får barna løpe ut med dem.

Dagen før pinsefesten, pynter vi barnehagen med bjørkeløv og pinsefugler. I ringleken samles vi i hagen og leker at vi er duer som flyr ut i den vide verden. I eventyrstunden fortelles det eventyr med pinsemotiv i seg, for eksempel om Askepott.

”Fløy en liten blåfugl gjennom vindu
gjennom vindu
gjennom vindu
Fløy en liten blåfugl gjennom vindu
En dag i mai

Tok en liten gullklump skip, skip, skare
skip, skip, skare
skip, skip, skare
Tok en liten gullklump skip, skip, skare
En dag i mai”

SOMMERFESTEN

Denne festen feires en den av de siste dagene før skolen tar sommerferie. Barn og voksne tar med blomster til barnehagen som vi pynter med.

Nå hyller vi sommeren og den lyse årstid.

Foreldrene blir invitert til barnehagen, vi synger, spiser og hygger oss sammen.

6-åringene har i tillegg en egen fest hvor de inviterer sine familier. De har øvet inn et spill som de viser oss og vi tar høytidelig farvel med dem og sender lykkeønsker med dem på veien inn i skolen.

”Bind deg ein blomekrans
kom så til leik og dans.
Fela ho let no så vakkert i lund.
Sit ikkje stur og tung
Vis at du og er ung
Veks fri som fagre lyng,
dans no og syng.”

Vurdering

Vurdering av det pedagogiske arbeidet er en kontinuerlig prosess. Først og fremst setter personalet jevnlig av tid til erfaringsdeling og refleksjon, for så å utvikle praksis ved å prøve ut nye tiltak for å øke barnehagens kvalitet. Vi er en lærende organisasjon med særlig fokus på voksenrollen. Rudolf Steiner sa at all oppdragelse er selvoppdragelse.

Foreldrene får anledning til å delta i en brukerundersøkelse i regi av kompetansehevingsprosjektet barnehagen er en del av i år.

Vi har to foreldremøter i året i tillegg til foreldresamtaler. Foreldre får uttale seg om årsplanen, arbeidsmåter og barnets individuelle utvikling og behov.

Dokumentasjon

Personalet dokumenterer hver temaperiode med et nyhetsbrev til foreldrene, der det er beskrivelse og bilder av hva vi har holdt på med, og hva vi skal forberede oss til i neste periode. Bilder av og opplysninger om enkeltbarn gis kun med samtykke fra foreldrene. Vi er opptatt av å framstille barna på en positiv, realistisk og etisk forsvarlig måte.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet

I steinerbarnehagen er individualitet viktig, og det er rom og støtte for alle der de er i sin modning og prosess. Vi har tillit og tiltro til at barn modnes i sitt eget tempo, med støtte fra voksne som ser behovene. Dersom det er behov for spesialpedagogisk hjelp utover barnehagens allmennpedagogiske tilbud, sørger vi i samarbeid med foreldrene for å søke om og tilrettelegge for det.

BARNEHAGENS ARBEIDSMÅTER

I barnehagen er det stort rom for lek og deltakelse i varierte og meningsfylte aktiviteter. Vi har likevel faste rammer i form av en dags-, ukes- og årsrytme som skaper forutsigbarhet, gjenkjennelse og mestringsfølelse.

DAGSRYTMEN LØVETANN, SMÅBARNSAVDELINGEN

Vi legger stor vekt på å gi barna god tid i alle prosesser. Vi satser på få gjøremål som barna kan fordype seg i. De grunnleggende tingene, å kle av og på seg, vaske hender, dekke bord, legge ting på plass og pleie våre omgivelser vil i tillegg til frileken ha fokus hos oss. I frileken er de voksne sterkt til stede og hjelper barna med det sosiale samspillet, å dele på ting, vente på tur og ta hensyn til hverandre. En viktig forutsetning for at barn skal kunne utvikle seg optimalt er at primærbehovene for trygghet, omsorg, mat og søvn blir dekket. Vårt mål er å dekke disse behovene gjennom å ha en trygg og forutsigbar rytme på dagen, ha nær kontakt med faste voksne, spise hjemmelaget økologisk mat og få til en god balanse mellom aktivitet og hvile i hverdagen.

- 7.00 Barnehagen åpner. Barna leker og hjelper til med forberedelser til frokost. Vi spiser frokost kl. 7.15.
- 8.00 Frokosten avsluttes. De som skal være med på frokost i barnehagen må komme i god tid. Opprydding etter måltidet og lek frem til ringlek.
- 9.45 Ringlek. Vi synger og har rim og regler med bevegelser til. Noen ting er faste gjennom hele året, og noen ting skiftes ut med årstidene.
- 10.00 Vi spiser et enkelt frukt- og knekkebrødmåltid. Vi stiller alle barna, og noen legger seg, mens andre leker ute eller inne. Når barna våkner, er det tid for stell og bleieskift. Det gir rom for en hyggelig stund med små vers og regler om for eksempel tærne eller fjeset. Nå er det lek og aktiviteter frem til neste måltid.
- 13.00 Lunsj. Vi serverer hjemmelaget mat, brød eller varmmat. På mandager har alle med matpakke. Vi starter med å tenne lys og synge for maten og avslutter etter hvert som barna er forsynte og kanskje noen trenger å legge seg.
- 14.00 Soving/hvilestund/frilek. Etter lunsj er vi ute eller inne og leker, leser bøker og rydder opp på kjøkkenet. Nå er det noen som trenger en hvil igjen. Vi tilpasser soving etter barnas behov og i samarbeid med foreldrene.
- 15.30 Lite måltid bestående av frukt.
Frilek ute eller inne avhengig av årstid og vær.
- 17.00 Barnehagen stenger.

Vi ber om at barna leveres før kl. 09.30 eller at dere eventuelt har tid til å vente litt i garderoben/på kjøkkenet hvis vi har igangsatt ringleken, slik at stemningen i ringleken ikke forstyrres. Dersom barnet ikke kommer i barnehagen en dag ber vi om at det gis beskjed til oss så tidlig som mulig.

DAGSRYTMEN BLÅVEIS, STORBARNSAVDELINGEN:

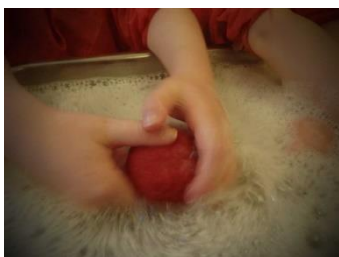
- 7.00 Barnehagen åpner. Barna leker og hjelper til med forberedelser til frokost. Vi spiser frokost kl. 7.15.
- 8.00 Frokosten avsluttes. De som skal være med på frokost i barnehagen må komme i god tid. Opprydding etter måltidet og lek frem til ringlek.
- 9.30 Ryddetid.
- 9.45 Ringlek og knekkebrødmåltid. Vi synger og har rim og regler med bevegelser til. Innholdet skifter med årstidene og årstidsfestene. Før festen er ringleken med på å bygge opp forventningene til feiringen og i tiden etter virker den som en bearbeidelse av det vi har opplevd. Vi innleder og avslutter måltidet med å synge for maten.
- 10.30 Lek inne eller ute.
- 12.30 Eventyrstund og lunsj. Vi samler barna gjennom sang, tenner lys og forteller eventyr. Det er det samme eventyret som fortelles over flere uker og temaet varierer i forhold til årstidsfestens budskap. Måltidet innledes og avsluttes med sang, og vi spiser hjemmelaget og variert mat (matpakke på mandager).
- 13.00 Hvilestund.
- 13.30 Frilek ute.
- 15.00 Fruktmåltid.
- 15.30 Frilek ute eller inne avhengig av årstid og vær.
- 17.00 Barnehagen stenger.

Ringleken er et daglig innslag i barnehagen. Gjennom sanger og vers opplever barna språket med dets rytme og frodighet, humor, kraft og varhet. Til versene og sangene bruker vi bevegelser som uttrykker innholdet og rytmen i dem, og barna hermer fritt etter den voksne. Språket knyttes til det musikalske og til egenbevegelsen. I ringleken får barna oppleve hvordan bonden sår kornet, hvordan mølla svinger og maler, hvordan arbeidshesten tålmodig skritter, mens ridehesten setter av sted i galopp. I ringleken pleies også det sosiale i barnegruppen; man hilser, takker, velger seg en venn, danser sammen, venter på tur. Naturelementene kommer også til uttrykk: vinden suser, regnet drypper, snøen daler og solen stråler. Vi kjenner på det tunge og lette, balansen trenes og orienteringen i rommet øves.

Eventyrstunden er en stund av ren indre opplevelse. De ytre sanseinntrykk dempes ved å gå inn i eventyrkroken og dra igjen gardinen. Vi skaper en stemning av lyttende ro ved å tenne et stearinlys og spille noen milde toner på eget instrument. Noen ganger blir eventyret vist som et lite bordspill, enkelt bygget opp av stoff og med små enkle dukker og dyr. Vi forteller uten bruk av bøker fordi vi ønsker å gi barnet et oppriktig forhold til det den voksne uttrykker. Vi forteller også det samme eventyret over en lengre periode for at barnet skal få tid til å bearbeide den visdommen eventyrene inneholder. Ved å lytte til fortellingen stimuleres evnen til indre billedannelse.

Kunstnerisk aktivitet varierer fra dag til dag, se ukerytmen. Opp mot årstidsfestene vil forberedelser til den aktuelle årsfest inngå som aktivitet – pusse sverd, lage stjernebånd eller lanterner, tove et eple eller en kylling, tegne og male.

UKERYTME BLÅVEIS

Mandag:	turdag
Tirsdag:	bivoksmodellering
Onsdag:	maling
Torsdag:	bakedag
Fredag:	vaske, vanne, tørke støv og rydde

I de kunstneriske aktivitetene søker vi å speile årets gang og naturens skiftninger. På bakgrunn av naturens egen rytme velger vi både farger og materialer, og vi holder på litt hver dag.

Når barna maler med akvarellfarger på store våte ark, får de oppleve hvordan fargene brer seg ut til store flater på arket. Grunnfargene gult, rødt og blått kan flyte sammen i møte med hverandre, og barna får oppdage selv hvordan de andre fargene oppstår. Fargene ”lever” på arket, og barna lever seg helt inn i fargenes kvalitet.

Gjennom håndarbeid og sløyd får barnet delta i prosesser som går over tid; arbeidet legges vekk for senere å tas frem igjen. Utholdenhet og tålmodighet er kvaliteter som styrkes i dette arbeidet. Håndarbeid og sløyd gir god finmotorisk øvelse og krever en viss beherskelse av redskaper. Vi lager ting vi trenger, enten til årstidsfester eller å leke med, og slik blir arbeidet vårt nyttig og meningsfylt.

Når vi modellerer bruker vi bivoks som vi varmer godt mellom hendene. Vi må arbeide langsomt, for voksen blir sakte myk. Modellering påvirker opplevelsen av det tredimensjonale og gir barnet en sterk opplevelse av egne hender. Modellering virker positivt inn på viljen både gjennom utholdenheten som kreves og den direkte kontakten med materialet.

Gjennom tegningen uttrykker barnet sine tanker og følelser, ofte kan vi tydelig se hva de ønsker å formidle, mens andre ganger er det kanskje ting de ikke greier å sette ord på som dukker opp på papiret. I tegningen som i malingen er det prosessen og opplevelsen av den som er viktig. Prestasjon legges ikke vekt på, vi henger ikke opp tegninger, men lar barnet avslutte opplevelsen også visuelt når tegningen er ferdig. Når man får med tegneboka si hjem er den en spennende ”dagbok” man kan bla i.

Turgåing er et regelmessig innslag for de store barna. Med sekk på ryggen, nistepakke og termos, rusler man av sted til utmarksområder som finnes innen gangavstand fra barnehagen. Så sant temperaturen tillater det, spiser vi ute og noen ganger rundt et bål. Leken får alltid en ny og frisk vending i andre omgivelser. Nye oppdagelser og nye utfordringer dukker opp, og turgåing er en flott mulighet til å øve opp motorikken og utholdenheten.

UKERYTME LØVETANN

For de aller minste barna strekker ikke tidsperspektivet seg over flere dager, og det er dagsrytmen som er den bærende rytmen for denne aldersgruppa. Det vil være de forskjellige måltidene og medopplevelsen av Blåveis' ukerytme som skiller dagene fra hverandre. Vi vil følge ukerytmen til de store barna, enten ved å bringe deres aktiviteter inn til oss eller ved å besøke deres aktiviteter, med observasjon eller deltagelse.

Måltidene

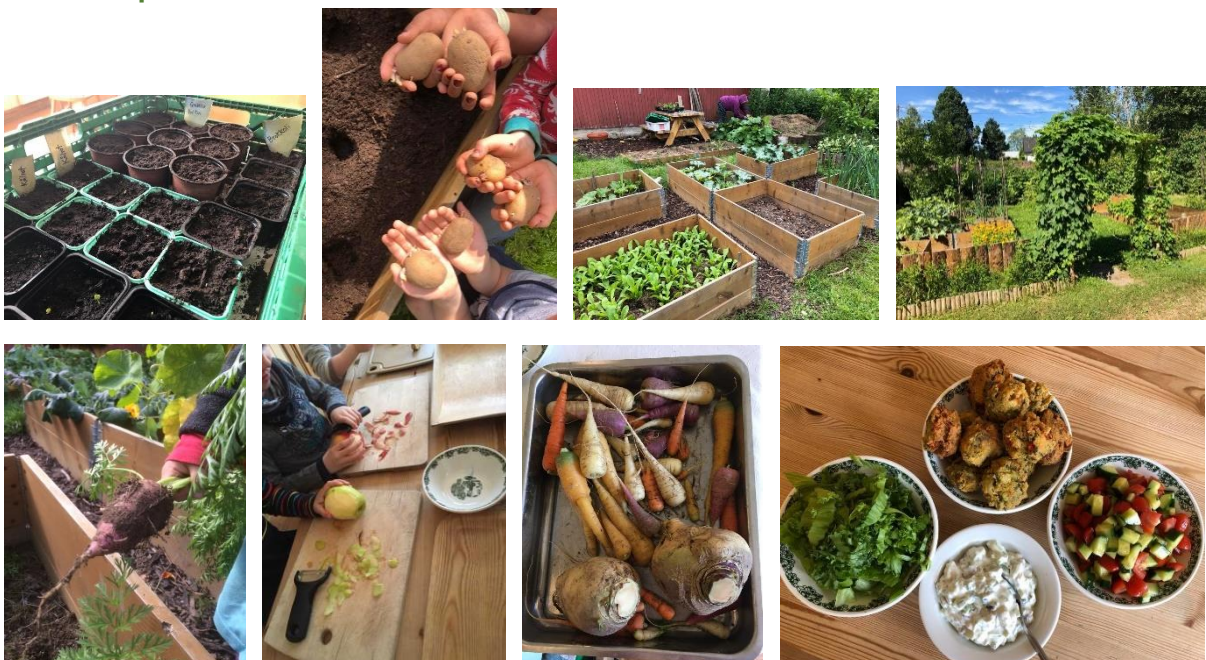
Måltidene er ett av høydepunktene i løpet av dagen. Vi skaper en god og hyggelig ramme rundt måltidene, og vi serverer tre måltider med variert mat, tilberedt i barnehagen, samt et fruktmåltid på ettermiddagen. Til lunsj har vi:

Mandag	Turdag, ta med drikke og stor niste!
Tirsdag	Suppe med pasta
Onsdag	Grøt
Torsdag	Hjemmebakt brød
Fredag	Kosemat (vi bruker det vi har/får tak i av grønnsaker)

Matlaging er en fryd for det lille barnet og appellerer sterkt til alle sansene som er forbundet med fordøyelsen. Barna elsker å delta i forberedelser til måltider, om det er til daglige måltider, til en fast matlagingsdag i uka eller til fester da vi serverer noe ekstra godt å spise. Vi tilstreber oss å bruke bare økologiske ingredienser.

Vi synes også det er viktig at barna blir kjent med de prosesser som ligger bak et godt måltid. Disse prosessene er nærmest forsvunnet ut av våre kjøkken, og mat kan lett bli noe fremmedgjort. Det å selv delta i alle forberedelser kan være med på å skape et sunt forhold til ernæring.

Til fruktmåltidet tar alle barna hver dag med seg en frukt, disse vaskes, deles og serveres på et felles fat.

FØDSELSDAGER

Vi feirer fødselsdager i barnehagen, der barna får krone og bursdagssang, og vi koser oss med smoothie. Foreldrene tar med frukt og juice til smoothie den dagen vi feirer.

Blåveis forteller også et fødselsdageventyr der barnets biografi inngår og gir barnet en liten gave. Foreldre leverer en liten biografi til de voksne på forhånd. Dere er hjertelig velkomne til å delta på barnets fødselsdagsfeiring i barnehagen!

Progresjon

Barnehagen bruker hele tida en fast rytme, gjentakelser og et innhold som ikke forandrer seg stort fra år til år. Progresjonen hos barna ligger i at de fra gang til gang har blitt ett år eldre og har modnes i sin utvikling, slik at de gjenkjenner det gamle, kan legge flere lag av opplevelser utenpå, og helt uten forventninger eller press vil få en dypere forståelse og læring.

Barnehagens digitale praksis

I de første leveårene tilegner barnet seg kunnskap gjennom å bruke kropp og sanser. Barna er i henhold til Rudolf Steiners lære klare for en sterkere intellektuell tilnærming når det når skolealder. I barnehagelovens §2 Barnehagens innhold, står det at barnehageeier kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold.

Veslebrunens fokus er å tilrettelegge for gode sanseopplevelser, der barna får bruke, bli kjent med og uttrykke seg med sin egen kropp. Det er ved å gripe at man kan begripe. Vi bruker kjøkkenhagen, sandhaugen og skogen til å undersøke og utforske verden, og vi voksne tar bilder og lager nyhetsbrev til foreldre og andre interesserte. I tråd med steinerpedagogikkens barnesyn, bruker vi ikke IKT med barna, unntatt når særskilte behov krever det. I dagens samfunn der digitale verktøy har kommet for fullt, ønsker Veslebrunen å være en motvekt slik at barna kjenner alternativer og det kan være en balanse.

BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Rammeplanens syv fagområder sees i sammenheng og er en gjennomgående del i barnehagens innhold:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Vi er opptatt av en helhetlig tilnærming og forståelse, og tverrfaglighet gjennomsyrrer arbeidet vårt. Vi er opptatt av prosesser og læring framfor produkter å sende med hjem.

Språk

Det har i mange år vært særlig fokus på språkkinnlæring i barnehagene i Eidsvoll kommune og i hele landet. De voksne i Veslebrunnen bruker språket aktivt og naturlig i samspill med barna, i planlagte aktiviteter og lek. Vi er samtidig påpasselige med å være åpne for barnas undring og deres perspektiv. Barna skal kunne være helt frie i sine uttrykk, og vi gleder oss over disse uttrykkene. Se mer om språket på s. 10, under kapitlet om årsrytmen s. 14-23, og om ringleken og eventyrstunden s. 26-27.

**Velkommen
til Veslebrunen
steinerbarnehage!**

VIKTIGE DATOER

PLANLEGGINGSDAGER – BARNEHAGEN STENGT:

Torsdag 1. august 2024 – planlegging av nytt barnehageår

Torsdag 2. januar 2025 – planlegging av halvåret og arbeid med kompetansehevingsprosjekt

Torsdag 24. april 2025 – barnehagestevne i samarbeid med andre steinerbarnehager

Fredag 30. mai 2025 – planlegging og evaluering (dagen etter Kristi Himmelfartsdag)

Mandag 30. juni 2025 – evaluering av foregående år og planlegging av nytt barnehageår

Juleferie: Fra mandag 23. desember t.o.m. onsdag 1. januar

Påskeferie: F.o.m. mandag 14. april t.o.m. mandag 21. april

Sommerferie: Hele juli måned

FORELDREMØTER:

Onsdag 18. september kl. 18.00 – Steinerskolen presenterer seg. Informasjon om barnehagens arbeidsmåter, fokus og styringsdokumenter. Valg av representanter til samarbeidsutvalg og styre. Foreldrekomiteer.

Torsdag 10. april kl. 18.00 – Informasjon om året som har gått. Tema – foredrag.

ÅRSTIDSFESTER:

Fredag 6. september: Høstfest (for barna på dagtid)

Fredag 27. september: Sankt Mikael's-fest (for barna på dagtid)

Torsdag 14. november: Lanternefest (Blåveis kl. 18.00 med foreldre, Løvetann for barna på dagtid)

Torsdag 28. november: Adventshage (Blåveis kl. 18.00 med foreldre, Løvetann for barna på dagtid)

Fredag 13. desember: Lucia (for barna på dagtid, steinerskolens 1.-3. klasse kommer til oss)

Fredag 20. desember: Julefest (dagtid, foreldre inviteres)

Torsdag 6. februar: Markering av samefolkets dag 6. februar (for barna på dagtid)

Fredag 14. februar: Karneval (for barna på dagtid)

Fredag 11. april: Påskefest (for barna på dagtid)

Tirsdag 22. april: Eggleting (for barna på dagtid)

Fredag 6. juni: Pinsefest (for barna på dagtid)

Dato avtales med foreldre, i juni: Sommeravslutning for 6-åringene (Blåveis kl. 18.00 med foreldre)

Torsdag 19. juni: Sommerfest for hele barnehagen (dagtid/ettermiddag, foreldre inviteres)